



Zijne Excellentie mr. T.A.M. Aartsen
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Betreft: uw voornemen tot structureel verruimen van de inzet van beroepskrachten in opleiding (BIO's)

Utrecht, 19 juni 2026

Geachte minister Aartsen,

Vakbonden FNV en CNV, beroepsvereniging PPINK en ouderorganisaties Voor Werkende Ouders en BOinK geven hierbij gezamenlijk, namens pedagogisch professionals en ouders in de kinderopvang, het signaal dat wij het onacceptabel vinden dat de tijdelijke maatregel van verruiming van de formatieve inzet van beroepskrachten in opleiding (BIO's) opnieuw wordt verlengd.

Sinds de invoering van deze noodmaatregel in 2022 hebben wij herhaaldelijk, onderbouwd en consistent gewezen op de risico's ervan. Dit gebeurde via internetconsultaties, sectoroverleggen, adviezen, notities en onderzoeken. Ondanks deze continue en breed gedragen signalen constateren wij dat onze inhoudelijke bezwaren nauwelijks zijn meegewogen in de voorgestelde beleidskeuze. Het veelvoud van signalen uit praktijkervaringen, toezichtsignalen en onderzoeksuitkomsten laten inmiddels geen ruimte meer voor twijfel.

In een eerder stadium hebben wij al gewezen op de sterke toename van incidenten en de relatie met de steeds grotere inzet van onervaren en onvoldoende medewerkers.

Structurele invoering vergroot aantoonbare risico's

Partijen vinden het zorgelijk dat de lessen geleerd uit het grootste schandaal in de kinderopvang lijken te zijn vergeten. Het was de Commissie Gunning die in haar advies benadrukte dat bij 't Hofnarretje juist het grote aantal "stagiaires" nu BIO's een belangrijke verklaring waren voor het feit dat de ernstige misstanden daar niet aan het licht kwamen. Wij onderschrijven nog steeds de conclusie van de Commissie Gunning: dat het stage lopen in de kinderopvang een belangrijke bijdrage levert aan de opleiding van pedagogisch professionals. Maar dat dat alleen effect sorteert wanneer deze inzet wordt begrensd en plaatsvindt binnen duidelijke kaders en voorwaarden.

Het instellen van de norm van maximaal 33% BIO's waarborgde dat er altijd een 2/3 meerderheid van gekwalificeerde pedagogisch professionals in de kinderopvang werkzaam was. Daarmee werden kwaliteit, veiligheid en pedagogische continuïteit gegarandeerd én werd voorkomen dat BIO's voortijdig verantwoordelijkheden kregen die niet passen bij hun opleidingsfase. Het door dezelfde Commissie Gunning ingestelde vierogenprincipe berust ook op het idee dat het vroegtijdig signaleren van ongewenst dan wel grensoverschrijdend

gedrag het best geborgd wordt door de professionaliteit van volledig opgeleide medewerkers.

De verlengde verruiming naar 50% ondermijnt deze balans structureel. De praktijk laat zien dat dit leidt tot:

- aantasting van pedagogische kwaliteit en sociaal-emotionele veiligheid;
- aantasting van effectiviteit van belangrijke veiligheidswaarborgen, zoals het vierogenprincipe;
- een hogere werkdruk en hogere uitstroom van ervaren professionals;
- minder stabiliteit en minder vaste gezichten op de groep;
- verslechtering van het leerklimaat en de begeleiding van BIO's;
- verminderde uitvoerbaarheid en toenemende complexiteit van toezicht;
- een duidelijke toename van incidenten in de kinderopvang, waaronder onveilige situaties, tekortschietend toezicht en fouten in professioneel handelen.

Deze signalen komen niet incidenteel of lokaal voor, maar worden breed gemeld door professionals, BIO's zelf, toezichthouders (GGD'en), ouders en oudercommissies.

De eerste resultaten van een recente ouderpeiling onder 534 ouders van BOInK laten zien dat de verruiming van de inzet van beroepskrachten in opleiding van 33% naar 50% nauwelijks op draagvlak onder ouders kan rekenen. 46% van de ouders acht deze verruiming niet wenselijk 40% acht dit alleen maar acceptabel onder strikte voorwaarden. Maar liefst 27% van de ouders ervaart kwaliteitsverlies bij inzet van beroepskrachten in opleiding, terwijl slechts 4% verbetering ziet. Daarnaast geeft bijna 46% aan dat het vertrouwen in de opvang afneemt bij grotere inzet van beroepskrachten in opleiding. Ouders hechten sterk aan de aanwezigheid van ervaren pedagogisch professionals: 94% wil dat er altijd een ervaren, gediplomeerde medewerker aanwezig is. Deze uitkomsten laten zien dat een verlenging van deze verruiming naar 50% vanuit ouderperspectief aanzienlijke risico's meebrengt voor kwaliteit en vertrouwen in de kinderopvang.

BIO's zijn lerende – geen volwaardige beroepskrachten

BIO's zijn per definitie niet startbekwaam. Zij bevinden zich in een leerfase en beschikken nog niet over het professionele oordeel, de ervaring en de handelingsvaardigheid die nodig zijn om zelfstandig eindverantwoordelijkheid te dragen. Door hen structureel en in hoge mate formatief in te zetten, worden grenzen overschreden die essentieel zijn voor zowel professionele kwaliteit als veiligheid.

Deze beleidskeuze schuift risico's af op BIO's zelf, op hun collega's én op kinderen. Dat is onacceptabel. Het probleem is niet de BIO, maar het beleid dat hen inzet als structurele arbeidskracht.

Werkdruk neemt toe, het aantal incidenten is sterk gestegen

De maatregel beoogde werkdruk te verlagen. In werkelijkheid gebeurt het tegenovergestelde. Kerntaken zoals observaties, oudergesprekken, het dragen van eindverantwoordelijkheid en mentorschap blijven de verantwoordelijkheid van vaste medewerkers, terwijl de begeleiding van BIO's ook al extra tijd van hen vraagt. Hierdoor ontstaat minder ruimte voor toezicht, afstemming en reflectie binnen teams.

Dit vergroot aantoonbaar de kans op fouten en incidenten. Deze week verscheen het rapport van de Onderwijsinspectie waar voor het derde jaar op rij een sterke stijging van met name geweldsincidenten te zien is in de kinderopvang. Het verhoogde uitval- en

uitstroomrisico als gevolg van werkdruk onder ervaren professionals is inmiddels een structureel probleem, dat de arbeidsmarkt krapte verder verergert. Ook wordt de kinderopvang als sector veel minder aantrekkelijk om te werken. Een kwart van de BIO's is zeer negatief over de opgedane werkervaring. Het is nu al zo dat een belangrijk deel van de studenten die de opleiding tot pedagogisch professional hebben afgerond ervoor kiest om niet in de kinderopvangsector te gaan werken.

De recente enquête van FNV, PPINK en CNV laat bovendien een uiterst zorgelijk beeld zien. De enquête is ingevuld door 565 kinderopvangmedewerkers. 77% zegt dat de werkdruk te hoog is, ruim 90% merkt dat de werkdruk toeneemt en bijna 93% ziet de complexiteit van het werk toenemen. Ook raakt dit direct aan het vasthouden van medewerkers: 40% overweegt namelijk de sector binnen enkele jaren te verlaten en bijna 27% maakt daar al concrete plannen voor. Juist in die context is verruiming van de inzet van BIO's onwenselijk. 86% van de pedagogisch professionals zegt dat samenwerken met een leerling de werkdruk verhoogt, bijna 70% heeft onvoldoende tijd om een leerling goed te begeleiden en 70% geeft aan dat leerlingen soms of vaak worden ingeroosterd als gekwalificeerde beroepskracht voordat zij daar klaar voor zijn.

Het opleiden van leerlingen zelf wordt niet als probleem gezien, maar het formatief inzetten zonder voldoende begeleiding wel. Medewerkers geven aan dat leerlingen vaak worden ingezet op momenten van personeelstekort. Daarmee wordt opleiden vermengd met gaten vullen. Opleiden kan alleen verantwoord met voldoende begeleidingstijd, boventalligheid en ervaren collega's op de groep. 93% verwacht dat meer leerlingen leidt tot hogere werkdruk, lagere kwaliteit en meer veiligheidsrisico's voor kinderen. Deze uitkomsten laten zien dat deze maatregel alleen maar tot ongewenste resultaten leidt. De werkdruk wordt verhoogd, de kwaliteit van het werk komt onder druk te staan met als gevolg een hogere uitstroom.

Veiligheid en stabiliteit komen in het geding

Met name op groepen met jonge en kwetsbare kinderen zijn de risico's onacceptabel. BIO's worden soms langdurig en relatief zelfstandig ingezet, terwijl vaste medewerkers vaker rouleren tussen groepen of locaties. Dit leidt tot instabiliteit, verlies aan pedagogische samenhang en een verhoogd risico op incidenten. Deze praktijk staat haaks op jarenlang beleid waarin veiligheid, stabiliteit en kwaliteit centraal zouden moeten staan.

Structurele invoering zonder deugdelijke onderbouwing is onverantwoord

Uw voorstel erkent dat de langetermijneffecten op kwaliteit, werkdruk, veiligheid en personeelsbehoud onvoldoende inzichtelijk zijn. Desondanks kiest u voor verlenging. Een onafhankelijke, integrale evaluatie ontbreekt. Daarmee wordt een beleidskeuze gemaakt zonder voldoende onderbouwing.

Daar komt bij dat de financiële prikkel om BIO's in te zetten als goedkopere arbeidskracht onvoldoende wordt erkend, laat staan begrensd. Juist dit vraagt om strikte waarborgen, die in het huidige voorstel ontbreken.

Wij kunnen en zullen de verlenging van deze maatregel niet steunen. Wij vragen u om op basis van steeds groter wordend aantal negatieve signalen, dat u:

- afziet van de verlenging zolang er geen onafhankelijke evaluatie beschikbaar is waarin effecten op kwaliteit, veiligheid, incidenten, werkdruk en personeelsbehoud aantoonbaar zijn meegenomen;

- de inzet van BIO's expliciet blijft positioneren als opleidingsinstrument, niet als oplossing voor arbeidsmarktkrapte;
- afdwingbare en handhaafbare randvoorwaarden vastlegt voor inzet, begeleiding en verantwoordelijkheden;
- samen met de sector inzet op structurele oplossingen die kwaliteit, veiligheid, professioneel vakmanschap en behoud van ervaren medewerkers versterken;
- veel beter de inzet van niet of onvoldoende gekwalificeerd personeel in beeld brengt;
- duidelijk stelling neemt tegen suggesties dat het werk in de kinderopvang kan worden uitgevoerd door niet voldoende gekwalificeerde medewerkers zoals groepshulpen;
- de stem van ouders en pedagogisch professionals veel zwaarder laat meetellen bij onderzoek naar de effectiviteit of zelfs de mogelijke contraproductiviteit van deze noodmaatregel.

De personeelstekorten in de kinderopvang vragen om structureel en zorgvuldig beleid. Het omzetten van noodmaatregelen in semipermanent beleid ondermijnt de fundamentele van kwaliteit en veiligheid en vergroot bovendien het risico op incidenten. Dat is niet in het belang van kinderen, ouders of professionals. Er komen steeds meer signalen dat een toenemend aantal ondernemers door goed werkgeverschap erin slagen om het aantal door pedagogisch professionals gewerkte uren te verhogen. Dat is een structurele oplossing, die ook op langere termijn het arbeidsmarkttekort kan verbeteren.

Partijen constateren dat er een levensgroot risico is dat kwaliteit en veiligheid in de kinderopvang nog verder in een neerwaartse spiraal terecht komen. Kortetermijnoplossingen waarvan het zeer de vraag is of ze überhaupt een positief effect hebben, zijn geen oplossing voor een oplopend arbeidsmarkttekort.

De kinderopvang heeft de afgelopen tien jaar laten zien dat zij in staat is om zowel kwantitatief als kwalitatief de sector naar een hoger niveau te brengen. Wij vragen de minister om in lijn hiermee in te zetten op het bevorderen van beter werkgeverschap ten einde het werken in de kinderopvang aantrekkelijker te maken.

Kinderopvang, zo blijkt uit onderzoek, is alleen goed voor kinderen wanneer de kwaliteit goed is. Kinderopvang is onmisbaar als arbeidsmarktinstrument maar vooral ook onmisbaar waar het gaat om het vroegtijdig inlopen van achterstanden met als doel om kinderen te ondersteunen om als volwassenen een volwaardige bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappij. De kinderopvang heeft daarin grote stappen gezet. Het verhogen van de inzet van BIO's ondermijnt het vertrouwen van ouders in kinderopvang en staat haaks op eerder gezette stappen.

Met vriendelijke groet, namens ouders en pedagogisch professionals in de kinderopvang,

Vakbonden FNV & CNV

Beroepsvereniging PPINK

Stichting Voor Werkende Ouders

BOinK, Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang